

Cursus Theologicus

Gormaz, Juan Bautista

Augustae Vindelicorum, 1707

Disputatio 8. De Subjecto Dominii, prout respicit Beneficiarios.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81978](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-81978)

borum, qui per licentiam expeditus manet circa cibos & inter ius proprietatis circa ipsos cibos; sic etiam Religio haberet ius contra eum, qui per vim, vel fraudem aliquem impedit ab ingressu Religionis, licet nullum habeat ius circa eum, qui volebat ingredi. Religio enim habet ius naturale non minus, quam alii, ne alter in iuste impediat gratiam, vel bonum, quod potest ipsi supervenire, & ad quod potest extendi ejus physica potest sine lesione juris alterius; quamobrem si aliquis iuste impedit, cum non laetatur ius illud naturale proprietatis, neque tenebitur quidquam restituere aut pauperi, aut Religioni, aut invitato; bene vero calu, quo in iuste impedit; ceterum cum ea facultas ad utendum potestate physica per usum à voluntate Domini semper revocabilem non concedat ius proprietatis immediatum circa rem, sed solum expedita physicam potentiam, ut exercere possit suum ius naturale; exinde clare appetet, quomodo facultas ad simplicem usum facti nullum ius conferat, sed solum expedita ius naturale.

Obijecies 6. contra 4. assertione; usus rerum, quae unico usu consumuntur, potest gratis dari retentō earum rerum dominio; ergo potest etiam preiō vendi retentō earundem rerum dominio. Confirmatur. Usus domus, vestis, aliarumque rerum simillimum, ed praeceps, quod distinguuntur à dominio, potest ad annum, vel mentem vendi, non vendendō, sed retinendō earundem rerum dominium; ergo, quia usus pecuniae distinguitur à dominio, potest ad annum, vel mensē vendi usus pecuniae retentō dominio, proindeq; post annum potest repetitoria pecunia, & exigi aliquid plus pro usu pecuniae, adeoque erit licita usura, quae in hoc constituit, ut pro usu pecuniae recipiatur premium ultra ipsam pecuniam. Respond. conced. ant. & nego consequentiam; quia licet usus, seu facultas uendi, si sit revocabilis, distinguuntur à dominio, tamen non est vendibilis, nec pretio estimabilis, nisi ut affecta jure utendi, ut constat à num. 387. Unde quamvis sit sufficiens ad gratitudinem, possitque gratis dari, non est sufficiens ad exigendum premium pro illo usu. Ad Confirmationem nego causalem antecedentis; usus enim domus, aut vestis non exinde praeceps potest vendi retentō dominio,

quia est separabilis à dominio; sed quia ista distinguuntur à dominio, ut ipse primarius rei usus non constat in ipsa rei destructione, & quando venditur, conferatur usus ille affectus aliquo jure irrevocabili; at usus primarius actualis pecuniae, frumenti, vini &c. existit in ipsa destructione dominij, ideoque non potest vendi retentō dominio, nec vendi potest preiō distin-
ctō à pretio domini.

Obijecies 7. contra quintam assertione; Religiosus non peccat contra votum paupertatis, quando aliquid expedit sine lesionē juris proprietatis alterius, nec sibi arrogat ius proprietatis, cuius est incapax; atqui si accipiat pecuniam à Domino, ita ut Dominus sibi retineat dominium, & Religiosus tantum habeat simplicem usum facti circa pecuniam, expendendō pecuniam non laetatur ius proprietatis alterius, nec sibi arrogat ius ullum proprietatis, cuius est incapax; ergo in eo casu non agit contra votum paupertatis. Respondeo dist. maj. quando non sibi arrogat ius proprietatis uteunque, nego; quando sibi non arrogat nec ius, nec facultatem ad se expediendum circa pecuniae usum sine facultate Superioris, conc. maj. & distincta pariter minori, nego consequentiam; ratio est, quia, ut constat à num. 391. dupliciter est Religiosus impeditus quoad usum pecuniae, aliarumque similiūm rerum ex voto suo, & sine paupertatis, nimirum quatenus est impeditus à jure proprietatis alterius, & quatenus est impeditus à jure Superioris, cum per votum paupertatis Religiosus promittat nihil ejusmodi expendere sine Superioris facultate: unde ad peccandum contra votum paupertatis satis est, si potestatem suam extendat ad expendendum, quando est ligata aliquo ex his duobus vinculis; cum ergo calu, quo Dominus conferat facultatem ad usum retentō sibi dominio, potestas physica Religiosi licet maneat soluta à vinculo juris proprietatis alterius, non exinde maneat soluta à vinculo juris voluntatis Superioris, sive à vinculo, quo subordinatur in usu rerum ex sine paupertatis voluntati Superioris: exinde tunc expendendō transgredetur votum paupertatis, quod emisit; ex qua sola ratione facile disolves omnia, quae congerit Caramuel contra doctrinam nostram à num. 1424. Theologiae fundamentalis Romanæ Editionis.

DISPUTATIO VIII.

DE SUBJECTO DOMINI PROUT RESPICIT BENEFICIARIOS.

Plura volumina impleverunt Theologi ad decindendas quæstiones ad usum dominii pertinentes, ea omnia brevitate, qua potest ad tres tantum disputationes reducimus. In hac agemus de Beneficiariis, in sequenti de Religiosis, Dominis, Servis, Filiis, & uxoribus; & R. P. Gormaz Theolog. Tom. II.

in altera de creatura relatè ad DEUM: atque in primis certum est, Christum Dominum habuisse in terris dominium proprietatis, saltem in communi circa res alias, ut constat ex definitione Joannis XXII. adducta num. 314. quæ habetur in Extravaganti cùm inter non nullos

nulllos de verborum significacione in 6. certum est, Angelos esse veros Dominos multarum rerum spectantium ad ipsos, ut honoris, famae, & multarum functionum spiritualium, quibus, si per vim alterius Angeli privarentur, paterentur injuriam; at non cententur Domini Orbis, & rerum harum corporearum ad usum, & utilitatem hominum creatorum; eos enim Deus non quidem Angelis. sed hominibus subjecit, ut constat ex Scripturis, non tamen ita rigorose excludendi sunt Angelii ab usu earum rerum, ut contra justitiam facerent, si consumerent aliquam rem corpoream, ex his praeferrim communibus, quibus homines non egerent, quia vel ad hoc censemur a DEO habere potestatem, vel quia id non facerent invitio rationabiliter Dominum, de quo agit Lugo disput. 3. sect. 1. Rursus certum eriam est, homines, eriam peccatores, & infideles habere verum dominium multarum rerum, ut contra Wicelsum, & Joannem Huls definitivum Concilium Constantiense, de quo agit late Molina Tract. 20. disp. 19. Extenditur id etiam ad parvulos, & amnes, ut supra dixi, ad non natos, nec conceptos, ut conferatur eis dominium tempore suo, ut quando quis instituit haeredem infantem, qui post tres, vel quatuor annos nascetur; interim enim Respublica constituit personam fictam, quae appellatur haereditas vacans, & fingitur recuperare locum Testaroribus res illas, ne sicut primi occupantis, quasi nullius in bonis sint; hanc autem fictionem leges non constituant, nisi institutio haereditis sit prudens; aliter enim a Republica emendaretur, ut si quis relinquere haereditatem, ut ad alterum veniret post mille annos; id enim esset contra finem principalem, quo Deus res omnes ad hominum utilitatem creavit; agimus ergo de dominio proprietatis creato, quod rationabiliter tribui potest creaturis.

S E C T I O I.

De Beneficiariis.

*411. U*T Quæstio ista, quæ magni quidem mentis est, clare decidatur, prius oportet certa ab incertis discernere: quare suppono 1. aliqua bona pertinere ad Beneficiarios, quæ sunt patrimonialia; alia quasi patrimonialia, & alia Ecclesiastica, ut bene tradit Navarrus Tract. de redditibus Ecclesiasticis quæst. 1. monito 19. Bona patrimonialia dicuntur ea, quæ ex haereditate, arte, aut donatione proveniunt Beneficiario, de quibus non est dubium, liberè posse expendere, ut Dominum in quosunque usus pios, & profanos; bona quasi patrimonialia dicuntur ea, quæ Beneficiarii dantur à fidelibus tanquam viræ stipendium, seu in aliorum gratia occupatis; qua quidem bona, non quidem Ecclesiæ, sed ipsis Ministri conferuntur ob Missas quotidianas, distributi-

ones, funeralia, Sacramentorum administrationes, Concisiones, & alia hujusmodi; hæc enim bona patrimonialibus æquiparantur, ut tradit Covarruvias in C. cum in officiis num 14. de Testament. Bona Ecclesiastica ea dicuntur, quæ Fideles DEO immediate offerunt, non ipsis Beneficiarii ut habetur C. qui Christi 12. quæst. 2. ubi dicitur, qui Christi pecunias, & Ecclesia aufert, fraudat, & rapit, ut homicida in conspectu Judicis deputabitur; id etiam habetur in C. cum ex eo de elect. in 6. ubi, que Christi Fideles offerunt, DEO offerri dicuntur, & loco Dei Clerici sunt procuratores, & administratores; per quod eriam bona Ecclesiastica, quæ conferuntur Beneficiarii, discriminantur ab illis, quæ ad religiosas domus pervenire solent, ut dicimus à num. 486.

Suppon. 2. Hæc bona Ecclesiastica ab initio & ex sua originaria institutione Deo immediate oblata fuisse, & extitisse bona communia pro indigentibus, ut habetur, C. quoniam quidquid 16. quæst. 1. quamvis postea decursu temporis ob aliquis spiritualis officiis stipendium peculiariter ipsis ministris deputata fuit; quomodo autem hujusmodi bona oblata fuerint à fidelibus, & acceptatae fuerint ab Ecclesia constar ex Bibliotheca SS. Patrum, tom. 5. fol. 236. ubi legitur, quod Deus in lege veteri Letitias, & Sacerdotes intra certum habendi limitem coactaverit, unde multò magis Clerici novi Testamenti, qui perfectiores sunt debent pauperati studere, quibus Christus per Matth. C. 10. ait, *Nolite possidere aurum, neque argentum, neque pecuniam in Zonis vestris, non peram in via, non duas tunicas, neque calceamenta, neque virginem. Laico qui dedit, dixit se legimus, si vis esse perfectus vende, que habes, & da pauperibus, videte quanta sit utriusque Dei sermonis differentia, Laicus dixit, si vis, vende, quæ habes, ministro autem, nolo possideas.*

Hanc vivendi rationem introduxerunt Apostoli dægentes Hierosolymis initio nascientis Ecclesiæ, ideoque non recipiebant prædia, neque segetes à Fidelibus, neque bona alia stabilia, quibus perpetuò ipsis provideretur, sed Fideles ipsis prædia sua vendentes eorum pretia ipsis Apostolis offerebant, seu potius immediate Christo per manus Apostolorum, ideoque designabantur Diaconi, qui ea finguulis distribuerent, prout unicuique opus erat, & superfluum dabatur pauperibus, ut constat ex C. 4. & 5. Actorum Apostolorum; hæc autem bona aliqui Fideles libenter dabant, alij ex voto ad danda ea se obligabant, ut constat ex facto Ananæ, & Saphiræ, de quibus dixit Chrysostomus homilia in acta: *Oportebat initio habere, sive retinere, & non promittere: nunc autem postquam consecrasti, magis sacrilegium commisisti, tibi licebat tua retinere; ergo sacra fecisti, & postea receperisti. Similia habet S. Hieronymus Epist. 8. ad Demetriadem, S. Augustinus homi-*

hom. 27. de verbis Apostoli, Baronius tom. 1. anno Christi 34. num. 269. & anno 57. num. 72. & 82. Bellarminus lib. 1. de Clericis c. 26. & lib. 2. de Monachis cap. 20. unde Christiani tunc non obligabantur, nisi vellent se ipsos ex voto obligare.

¶ Postea verò crecente multitudine ministrorum Ecclesiae, & Fidelium, visum est expedire, ut ipsam prædia, seu bona immobilia ipsi Fideles darent immediatè Christo, & Ecclesiæ, ex quibus perperuo Ecclesiis providetur, ut in veteri lege, in qua Sacerdotes non solum fructus, sed etiam prædia in singulis tribubus ex Dei mandato possederunt, ut constat ex Cap. 34. Numerorum, & ex Epist. Pii I. cum annotationibus Severeni Binnii. Quod autem Apostoli nunquam bona immobilia, seu prædia recipiebant in Iudea, ideo est, ut inquit Melchiades Papa in Cap. *futuram*, 12. q. 1. quia tunc ideo prædia non recipiebant, nam videbant, quod Ecclesia ad gentes erat transfigurata, ut dicimus numero 422. ideoque resuérunt prædia in Iudea accipere, & tantummodo recipiebant præria ad sublevandas singulorum necessitates. Postea verò Principes Romanorum facti sunt Christiani, & licentiam dederunt, ut qui per universum Orbem de suo essent Imperio, non solum possent libere fieri Christiani, sed etiam posse fabricare Ecclesiæ, & prædia eis tribueret; atque ipse Constantinus, postquam Religionem Catholicaam amplexus est, donaria plurima conculit, & templum edificavit. Unde Urbanus Papa Epist. unica, ut habetur cap. *videntes*, 12. quæst. 1. ait: *Videntes autem summi Sacerdotes, & alii, atque Levites, & reliqui Fideles, plus utilitatis posse conferre, si hereditates & agros, quos vendebant Ecclesiæ, quibus presidebant Episcopi, tradarent, eo quod ex sumptibus eorum, tam presentibus quam futuris temporibus plura, & elegantiora ministrae possent Fidelibus communem vitam ducentibus, quam ex pretio ipsorum; & cuperunt prædia, & agros, quos vendere solebant, Matribus Ecclesiæ tradere, & ex sumptibus eorum vivere.*

¶ Ex quo clare liquet, Clericos ex prædictis bonis nihil proprium tunc possedisse; alebantur enim in communi ex communibus Ecclesiæ reditibus, unde Canonici Regulares dicebantur, quia in communi viventes ad certam regulam adscripti erant, habebantque ædes sacras, sive Collegia ædificata sub aliquo titulo, videlicet S. Crucis, S. Stephani, S. Se-pulchri, ut constat ex Epistola 5. Pij I. nec ullus in Clericorum numerum ac ordinem admittebatur, nisi sub titulo alienus sacræ domus sustentationem haberet, ut constat ex c. *Sanctorum* 30. distinctione, & adhuc hodie in aliquibus Ecclesiæ conservatur laudabilis ille in communi vivendi modus, quamquam aliquibus in locis etiam olim pernæsum fuerit Clericis extra communiam vivere, & patrimonialia bona possidere, ut constat ex c. *cer-*

R. P. Germaz Theolog. Tom. II.

te de communi Clericorum vita, 12. q. 1. De curfu verò temporis cœlavit communis cohabitatio Clericorum, & bona Ecclesiæ cœperunt dividi in quatuor Partes 1. pro sustentatione Episcopi, 2. pro Ecclesiæ Fabrica; 3. pro elemosynis in pauperes & peregrinos, aut pro caulis piis, 4. pro mensa Capitulari, ut ea inter Clericos, sive Canonicos pro singulorum dignitatibus dispensarentur, cuius divisionis mentio fit in Concilio Romano 2. sub Sylvestro I. Canone 4. & Epist. 3. Simplicijs Papæ c. *de redditibus* 12. quæst. 2. & Epist. Gelatii, quæ refertur in cap. 40. eadem causa quæst. 1. & apud Baronium anno 444. numero 34. nunc verò relicta sua portione Episcopo & Fabricæ Ecclesiæ, reliqua conferuntur Beneficiariis; unde oritur controværia; an scilicet ista bona habeant adjunctum onus dandi superflua pauperibus ex obligatione justitiae, post prædictam divisionem præbendarum: ut hæc omnia clarius intelligantur per singulas assertiones explicanda sunt.

Assero 1. Clerici non Religiosi habent verum 416. dominium bonorum patrimonialium, & quasi pauperalium, & de illis ut Laici possunt disponere. Ita communiter Doctores, quos citat, & sequitur Lessius, cap. 4. dub. 6. Probat 1. illi Clerici per Clericatum, vel ordinem non sunt incapaces dominij, neque a se abdicant dominium; neque se obligant ad patrimonialia, vel quasi patrimonialia in piis causas expendenda; ergo circa hæc bona acquirunt dominium, non minus quam Laici, circa ea, quæ ex jure possident. Confirmatur. Bona patrimonialia nullo titulo perirent ad Ecclesiæ, sed ad personam, præcindendo ab aliquo jure, quod aliunde habeat Ecclesia; tum enim bona quasi patrimonialia dantur illis, ut quoddam stipendium sustentationis, & veluti merces ratione operis præstati, ut de iis disponant pro arbitrio; sed exinde colligi non potest, quod jus proprietatis in illis bonis ad alios pertineat nisi ad ipsos; ergo &c.

Probatur 2. Bona patrimonialia non sunt 417. relicta illis Clericis, nisi modo, quo relinquuntur alia non Clericis; bona autem quasi patrimonialia ita offeruntur a Fidelibus, ut non intendant ullum onus imponere Clericis, sed ea permittunt liberrimè eorum dispositioni, sicut permittunt operarii arbitrio usum mercedis, quam eis persolvunt; ergo tales Clerici retinunt jus in illis bonis. Confirmat. Licet ea stipendia interdum longè excedant operam, excessus tamen censeretur liberè donat a Fidelib., ideoq; si aliqui pro uno sacro darent 100. aurei, non minus fieri illius pecunia absolute Dominus, quam is, cui datur unus duxaxat Julius; si enim pauper fit absolute Dominus elemosynæ, quæ ei datur sine onere, quamvis ea magna sit; cur Clericus non fiat Dominus stipendiij, quod ei liberaliter pro aliquo opere donatur; ergo censendi sunt ejusmodi Clerici verè Domini talium honorum. Videat

tur Navarrus quæst. 1. de redditibus, monito 19. & 39. ubi docet contra Innocentium hæc bona quæ patrimonialia aequiparari patrimonialibus; ac proinde Clericos non Religious disponere non solum de patrimonialibus, sed etiam de bonis quæ patrimonialibus.

418. Idcirco Lessius ex Navarro censet, quod si ejusmodi Clerici de ipsis bonis vivant, vel expendant in pias causas, possunt tantundem accipere de redditibus beneficis, & de eo tanquam de patrimonialibus disponere. Ratio est, quia cum habeant jus accipendi totam sustentationem ex beneficio, non tenentur vivere ex aliis suis bonis; unde si ex aliis vivaat, possunt uti compensatione, accipiendo tantundem ex beneficio. Quare cum alia bona non teneantur absolute expendere in opera pia, si sic expenderunt, poterunt uti compensatione ex bonis beneficii, quæ alioquin in talia opera conferre debuissent, nisi fortasse intenderint non uti compensatione, quod non est facile presumendum, nisi id expressè intenderint, & voluerint tibi liberatè illa disponendi admere; nemo enim se privat jure suo, nisi volens, quod intelligendum est, nisi postea superveniat novum onus à gratia priori distinctum; de quo num. 426. quin potius, cum Beneficiarius ex lege, vel precepto teneatur eam quantitatem dare pauperibus, si eam jam dedit, non penderat ab ipsis voluntate, quod præcepto non satisfecerit; ut dixi à num. 167. Unde licet noluerit manere liber, maneret jam reverâ liber ab ea obligatione, ut bene arguit Lugo dñp. 4. fest. 3. à num. 45.

419. Afferro 2. Episcopi, Canonici, &c. alii Beneficiarii, quod ad eam partem fructuum attineret, quæ congruæ eorum sustentationi est necessaria, ita sicut Domini, ut non magis teneantur ex eis erogare ad opera pietatis, quæ ex bonis patrimonii. Ita communis Theologorum assertio contra aliquos Canonistas. Probatur 1. Hæc pars est justa merces eorum, qui Ecclesiæ serviunt, qui enim Ecclesiæ servit, iure potest ex Ecclesiæ bonis vivere; ut enim dicitur Lucæ 10. *dignus est Operarius mercede sua*; & 1. ad Corinthios 9. *quis militat suis stipendiis inquam &c. nescitis, quoniam, qui in Sacrario operantur, que in Sacrario sunt, edunt, & qui Altari deserviunt, cum Altari participant*, ita & Dominus ordinavit his, qui Evangelium annuntiant, de Evangelio vivere; ergo id, quod pro labore proprio datur Beneficiario tanquam vitæ stipendium, illi ex iustitia debetur. Confirmatur ex C. *cum sit Romana de simon*, ubi hæc omnia stabiluntur.

420. Probatur 2. Ea pars fructuum, quæ responderet congruæ sustentationi, datur Beneficiario pro ipso, juxta quod Ecclesia censuit designandum congruæ ipsius sustentationi, non minus, quæ detur operario merces, quæ censetur correspondere labori; atque operarius fit Dominus illius mercedis, & non tenetur eam expendere in opera pia magis, quæ teneatur expendere bona patrimonialia; ergo idem dicendum

est de Beneficiariis; ac proinde de Episcopis, & Canonicis quoad eam partem fructuum, quæ responderet congruæ eorum sustentationi; unde sequitur, si quid velint ex hac parte sibi detrahere, posse de eo disponere, sicut de bonis sacerdotalibus, quæ nullam habent obligationem particularem; ideoque nulla est ratio, cur hæc potius, quæ sacerdotalia bona sua in pauperes, vel pias causas teneantur impendere; si enim liberè poterat hæc in suos usus convertere, cur si se ipsos fraudare, & parcū vivere velint, vel referatis fructibus beneficii uti patrimonialibus ad sustentationem, non possint ex illis fructibus, quod responderet congruæ sustentationi cuius alteri donare.

Idem sentit Covarruvias de his redditibus, 421. quos dignissima mercede justitia, & laboris impens in labore Ecclesiæ recipit is, qui Ecclesia curam gessit, ut Episcopus, Lector Capituli, Scholasticus, Decanus Christianitatis, & similes, cum bona exinde provenientia sint justa laborum merces, justumque stipendium, notatum oportet Navarrus monit. 45. quod sicut ter in premium non est indivisibile, sed habet latitudinem, datur enim insumum, medium, & sumnum, ita etiam congrua sustentatio suos gradus habet; quare sicut quisvis justè potest vendere rem suam pretiis summis, ita potest id sumere, quod ad summum convenientis sustentationis est necessarium, ac proinde, si quid velit huic congrue detrahere, poterit de eo disponere, v. g. insumum congruæ sustentationis sunt 500. scuta, mediū 600. sumum 700. si velit uti insumum, & expendere solum 500. in se, sumique familiam alendam, poterit 200. retinere, & liberè de illis disponere; quomodo autem computanda sit congrua uniuscujusque sustentatio, attenit circumstantia iudicio Prudentium metendum est, de quo late Cardinalis de Lugo, videndum tota disput. 4. fest. 4.

Obijcis 1. contra primam assertionem: Apostoli cœperunt in Judæa docere Ecclesiæ juxta doctrinam, quam acceperant à Christo; at qui in Judæa non admiserunt ad utilitatem Ecclesiæ bona immobilia; ergo Ecclesia defacto, ac proinde & Clerici quicunque Beneficiarii non possunt habere bona immobilia. Resp. conc. maj. & distinguo min. non admiserunt, quia non licebat, nego; quia tunc non expediens, conc. minorem: & nego consequentiam: ratio est, quia quando Apostoli in Judæa cœperunt docere Ecclesiæ, simul prævidebant, & persecutions magnas, quas Ecclesia in Judæa passa erat, & quod Judæa Principes non permissi fuerant Ecclesiæ possessiones eorum bonorum, & quod Ecclesia Christi transiit erat ad gentes, ideoque judicarunt, quod tunc non expediens admittere bona immobilia; at progressu temporis, quando jam Ecclesia ad Gentes transferat, quando sæva illa persecutio superata erat, & Principes sacerdotes liberam profundi fidei concessionem facultatem, atque ipsi radiante veritate ad fidem converti sunt, bona-

bonaque immobilia obtulerunt Ecclesiae, jam celsarunt illa inconvenientia; quate non solum iustum, sed expediens etiam fuit ab eo tempore, quod Ecclesia retineret ad sui stabilitatem bona immobilia; sic Melchiades Papa C. *funturam* 12. quæst. 1. ab illo enim tempore, & deinceps Viri Religiosissimi non solum possessions, & prædia, quæ possederant; sed etiam semetipos Domino consecrarent: quapropter in Concilio Constantiensi inter alias propositiones Joannis Wicleffii damnatae fuerunt 32. quæ si habebat: *ditare Clerum est contra reglam Christi*, 23. *Sylvester Papa, & Constantinus Imperator erraverunt Ecclesiam dotando*, & 36. *Papa cum omnibus Clericis suis possessionem habentibus sunt heretici, & quod possessionem habant*. Videatur Concilium Tridentinum sels. 22. c. 11. sels. 24. c. 12. & c. 13. & sels. 25. c. 1. de Reformat.

421. 43. Obijcias 2. contra secundam assertionem ex Adriano, & aliis, licet ea pars fructuum, quæ responderent congrue sustentationi, fiat tam propria Episcopi, Canonici, & Beneficiarii, quæcumque propria bona aliquæ patrimonialia, aut quasi patrimonialia, hoc solum est verum, quæcumque non habent aliunde bona patrimonialia, aut quasi patrimonialia, ex quibus vivant; si enim ea bona habent, jam eo ipso non possunt facere sibi proprios eos fructus, qui aliunde responderent congrue ipsorum sustentationi; ergo saltem in hoc casu ea pars fructuum, seu redditum, non erit propria Beneficiarii, neque de illa poterit, ut de bonis patrimonialibus disponere. Probatur aut. ex Hieronym. in Epistola ad Damasum, ut habetur in C. quoniā quidquid 16. quæst. 1. ubi dicitur, *Clericos antem illis convenient Ecclesia stipendiis sustentari, quibus parentum, & propinquorum nulla suffragantur; qui autem bonis parentum, & opibus sustentari possint, si, quod pauperum est, accipiunt, Sacilegium profecto committunt, & per abusum talium judicium sibi manducant, & bibunt; ergo &c.*

422. 44. Relpond. neg. aut. ad probationem, concedo aut. & nego conseq. ratio est, quia textus ex Hieronym. adductus non loquitur de Beneficiariis, sed de aliquibus Clericis, qui eo antiquo tempore nullum præstabant Ecclesiæ officium, neque servitum, sed vivebant extra communicatem Clericorum in domibus privatis, & nihilominus accipiebant vicium pro singulis diebus ex communi mensa Ecclesiæ; ideoque portionem illam tollebant pauperibus, quod impugnat Hieron. quando illi Clerici aliunde habebant, unde viverent, quare glossa ibi hæc habet, videtur loqui de illis Clericis, qui Ecclesiæ non serviunt supra 10. quæst. 3. cæetur supra 12. quæst. 1. illi autem, infra 31. quæst. 1. quomodo: & sanè cum ad pauperes non pertineant, quæ rariore officiis, justæque mercedis dantur Beneficiariis ad congruam sustentationem, cum dicatur in textu, quod ea, si darentur illis Clericis,

auferrentur pauperibus, exinde apparet, textū non loqui de Clericis, qui officium aliquod, aut servitum præstant Ecclesiæ. Accedit insuper, quod Clerici eo tempore non recitabant privatim officium Divinum; nunc autem post Leonem Decimum hoc onere omnes adstricti sunt, ut decernitur in Concilio Lateranensi sels. 6. s. *statutum*, & Pius V. declaravit per Extravag. quæ incipit ex proximo: quare si ille textus intelligeretur de Beneficiariis; jam modò locum non haberet; siquidem postquam in Concilio Lateranensi statutum fuit, ut Clerici officium recitarent pro stipendio, faciunt suum illud stipendium, ut constat ex Trid. sels. 24. c. 12. & ex Bulla Pij V.

423. 424. Idcirco ad hæc omnia plenius intelligenda opus est præ oculis habere Bullam Pij V. & alias propositiones, quas summi Pontifices postea damnarunt contra laxitatem in hac materia; Bulla equidem Pij V. ita habet: *Pius Episcopus Servus Servorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Ex proximo Lateranensi Concilio, pia & salubris sanctio emanavit, ut quicunque habens beneficium Ecclesiæ statum cum cura, vel sine cura, si post sex menses, quæcum illud obtinuerit, divinum officium legitimo cessante impedimento non dixerit, beneficiorum suorum fructus pro rata omnifisonis officii, & temporis suos non faciat, sed eos tanquam injusse perceptas in fabricas ipsorum beneficiorum, vel pauperum eleemosynas errogare teneatur: verum tamen multorum animi suffusione teneatur, cujusmodi rate prædictæ ratio sit habenda, nos huic rei evidenter atque expressius providere volentes statutum, ut qui horas omnes Canonicas, uno, vel pluribus diebus intermiscerit, omnes beneficii, seu beneficiorum suorum fructus, qui illi, vel illis diebus responderent, si quotidie dividerentur, qui vero matutinum tantum dimidiam, qui cœteras omnes horas, aliam dimidiam, qui barum singulas, sextam partem fructum ejusdem diei amittat tametsi aliquis choro additilis non recitans omnibus horis Canonicas cum aliis præsens adit, fructusque, & distributiones foris a litera assignatas sola præsens juxta statuta, consuetudinem, fundationem, vel alias sibi lucefuisse pretendat, is etiam preter fructuum, & distributionum amissionem; item ille, qui primis sex mensibus officium non dixerit nisi legitimum impedimentum ipsum excusaverit, grave peccatum intelligat admississe, declarantes præstimoniam præstimonials portiones, & quæcumque alia beneficia etiæ nullum omnino servitum habentia, obtinentes cum prædictis pariter contineri; at quicunque pensionem fructus, aut alias res Ecclesiasticas, ut Clericus percepit, eum modo prædicto ad dicendum officium parvum B. Mariae Virginis decernimus obligatum, & pensionum fructuum, rerumque ipsorum amissioni obnoxium; nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti declarationis, & decreti infringere, vel ei ausu*

temerario contraire; si quis autem hoc attentre presumperit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum. Datum Roma, apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicanae 1571, 12. Kalendas Octobris, Pontificatus nostri anno 6.

426. Post Pium V. damnarunt quoque alii Pontifices plures propositiones circa laxitates stipendi Ecclesiasticorum, has praecepit subiungo. Alexander VII. inter 45. propositiones damnavit octavam, quae sic habebat. Duplicatum stipendum potest Sacerdos pro eadem Missa licite accipere, applicando perentem partem etiam specialissimam fructus ipsius celebranti correspondentem: idque post Decretum Urbani VIII. 9. potest Sacerdos, cui Missa celebrandae traduntur, per alium satisfacere collato illi minori stipendio, alia parte stipendi sibi retenta. Decimam; non est contra justitiam pro pluribus sacrificiis stipendum accipere, & sacrificium unum offere; neque est contra fidelitatem, etiam si promittam promissione eriam juramento firmata dandi stipendi, quod pro nullo alio offeram; Vigesimal, restitutio a Pio V. imposita Beneficiarii non recitantibus, non debetur in conscientia ante sententiam declaratoriam Judicis, sed quod sit pena. Vigesimali, habens Capellaniam collativam, aut quodvis aliud beneficium Ecclesiasticum, si studio litterarum vacet, satisfaciet sua obligationem, si officium per alium reciteret. Vigesimali, non est contra justitiam beneficia Ecclesiastica non conferre gratis, quia collator conferens ea beneficia Ecclesiastica pecunia intercedente non exigit illam pro collatione beneficii, sed veluti emolumento temporali, quod tibi conferre non tenebaris. Trigesimam quartam, in die Palmarum recitans officium Paschale satisfacit pracepto. Trigesimam quintam, unico officio potest quis satisfacere dupli pracepto pro die presenti, & crastino: quibus accedit propositio 54. inter 65. damnatas ab Innocentio XI. videlicet, qui non potest recitare Matutinum, & Laudes, potest autem reliquas horas, ad nihil tenetur; quia major pars trahit ad se minoregi. Quare haec omnia debent impleri, ut aliquis suam faciat eam partem fructuum congruae sua ipsius sustentationi respondentem, quam quidem suam facere posse, satis, superque constat ex dictis.

427. Quamobrem tota hujus controversiae difficultas est de ea parte fructuum, quae non est ulli gradui convenientis sustentationis necessaria, sed superflua, ut si percipis 1000, scuta ex tuo Canonico, ex quibus 500. sint superflui gradus tuae convenientis sustentationis; queritur, utrum officiaris Dominus aliorum 500. ita, ut non tenearis ex justitia ea expendere in o-

pera pia. Prima sententia, quam tenent plus res, quos sequuntur Lessius, & Lugo, docet, post erecta beneficia, certosque proventus singularis titulis assignatos, Clericos Beneficiarios esse absolutè Dominos omnium proventuum, quos ex beneficiis percipiunt etiam partis illius redundantis, ita ut quamvis partem superflua profanè expenderint, tamen ad restitutionem pauperibus, vel aliis piis causis non teneantur; peccare tamen mortiferè, & contra charitatem, aut aliam virtutem, si hanc partem in opera pia non expenderint. Secunda sententia docet, Clericos non esse Dominos illius portionis redundantis, nisi cum onere justitiae dandi superflua pauperibus, vel piis causis; ita, ut si fecerint, obligentur ad restitutionem; ita Alexander Alensis, Richardus, Henricus Major, qui in quart. distinct. 24. quæst. 6. ait, nullum Doctorem ante ipsius ætatem contrarium tenuisse, quamvis in hoc fallatur Gabriel Palladius, Waldensis, Petrus Soto, Navarrus, Turrianus, pluresque alii. Pro resolutione fit

S E C T I O N I I.

Quomodo teneantur Beneficiati expendere partem fructuum excedentem congruum sustentationem?

428. Suppono 1. Pertinere specialiter ad jus proprietatis Dei ea bona, quæ fideles Ecclesiæ relinquent; ratio est, quia quamvis Deus habeat jus essentiale proprietatis in omnia bona creata, ut sèpè dixi, & traditur Psal. 44. *Meus est enim orbis terra, & plenitudo ejus:* at fideles tradendo ea bona Ecclesiæ cedunt iuri proprietatis, quod in illis habebant, illudque offerunt immediate D E O, & DEUS ius illud acceptat, ac proinde ea bona D E O consecrata cadunt sub speciali jure proprietatis Dei: Quare ab initio nascientis Ecclesiæ vocantur bona Dei, sic Canone 39. ex Apostolicis, ut habetur in summa Conciliorum apud Garanzam: omnium negotiorum Ecclesiasticorum curam Episcopus habeat, & ea velut Deo contemplante dispenset; nec ei licet ex eis aliquid omnino contingere, aut parentibus propriis ea, quæ Dei sunt condonare; quod si pauperes sunt, tanquam pauperibus subministrant, ne eorum occasione Ecclesiæ negotia deprædantur.

Sic etiam Tridentina Synodus sess. 25. c. 1. 429. de Reformatione Episcopis ait; omnino verè eis interdit, ne ex redditibus Ecclesiæ consanguineos, familiaresque suos augere studeant, cum & Apostolorum Canones prohibeant, nre Ecclesiasticas, quæ Dei sunt, consanguineis donent, sed si pauperes sint, iis, ut pauperibus distribuant; eas autem nec distrahan, nec dissipent illorum causa; immò quam maximè potest, eos S. Synodus monet, ut omnem humanum tunc erga fratres, nepotes, propinquos

quosque carnis affectum, unde multorum malorum in Ecclesia Seminarii extat, penitus deponant. Quae verò de Episcopis dicta sunt, eadem non solum in quibuscumque beneficia Ecclesiastica tam sacerdotalia, quam regularia obtinentibus pro gradu sui conditio ne observari, sed ad S. Romanae Ecclesiæ Cardinales pertinere decernit, quorū Consilio apud S. Rom. Pontif. cùm universalis Ecclesiæ ad ministratio nitatur, nefas videri potest non iis etiam virtutum insignibus, ac vivendi disciplina eos fulgere, quæ merito in se oculos omnium coverat.

430. Quapropter Ecclesiæ ministri ea bona ex pendentes appellantur in Jure Canonico quandoque procuratores, ut in cap. *Si privatum*, 11. quest. 1. *Si privatum possideamus, quod nobis sufficiat, non illa nostra sunt, sed pauperum, quorum procurationem quodammodo gerimus, non proprietatem nobis usurpatione damnablem vindicamus;* quandoque appellantur ad ministratores, ut in Canone Apostolico citato n. 428. quandoque defensores, & aliquando PP. unde glossa supracitato cap. *Si privatum ita habet; ergo Praelati dicuntur Procuratores rerum Ecclesiasticarum,* ut ex Cap. 14. q. 1. §. 1. quandoque Domini dicuntur, ut 16. q. 1. quandoque Patres, ut 68. dist. cap. *Quorum vices, non tantum habent liberam, & generalem administrationem, sicut Procurator Caesaris,* ut ff. de officio Procuratoris Caesaris, L. 1. modicum tamen donare possunt. *Ex vaganti de Donationibus.* Cæterum tamen loco Domini habentur, cùm bene adminis trant, loco prædonis, cùm male, ut L. *qui fundum, si tator. ff. pro emptore.* hucusque glossa.

431. Suppono 2. ex dictis à num. 237. non sufficere ad dominium plenum adæquationem ex parte objecti, quando res individua alicui subiicitur, qua postea cum altero est dividenda; ratio est, quia plenitudo dominii aliquando deficit, eo quod deficiat aliqua particula juris ex parte subiecti, ut quando quis jus habet ad usum fructum, & non ad proprietatem, aliquando ex parte objecti, ut quando quis habet jus ad totum, non totalitate juris, ex eo quod debeat ex eo toto aliquid extrahere, & dare alii ex iustitia, ut autem aliquis acquirat jus non totalitate quidem juris, sed totalitate objecti, satis est, ut bona, quæ extrahenda sunt alteri mixta, sunt suis, ita ut discerni non possint, ut expresse habetur L. *si alienis numis, ff. de solutionibus, & liberationibus, ubi dicitur, si alieni nummi in scio, vel invito Domino solutioni sunt, manent ejus, cuius fuerunt, sed si mixti sunt alii, ita ut discerni non possint, ejus fieri, qui accepit:* idcirco cùm illa portio, quæ danda est pauperibus, & causis piis mixta, modò sunt cum bonis propriis Beneficiarii, Beneficiarius habet jus in omnia ea bona, & dicitur Dominus omnium, Dominus quidem totalitate objecti, non totalitate juris, eo quod ex illis

bonis teneatur extrahere partem pertinentem ad pauperes, vel causas pias; unde tunc querimus, an illi fructus, qui Beneficiario conseruntur, cedant cum onere faciendi divisionem, & dandi pauperibus partem excedentem com modam sustentationem; jam supponimus Beneficiarios esse Dominos adæquatione objecti, & tantum querimus, an sint Domini adæquationis.

Suppono 3. cum Cardinali de Lugo disput. 432.

3. quest. 4. num. 37. nomine pauperum intel ligi in praesenti non solum eos, qui non habent necessaria ad naturam, sed eos etiam, qui carent necessaria ad sustentandum statum juxta suam conditionem; hoc primum dixerunt Navarrus, Bartolus, Cajetanus, & Sanchez; unde Marchio, vel Dux potest aliquando capax esse, cui ex redditibus Ecclesiasticis superfluis subveniat Clericus amicus, vel consanguineus. Addit etiam Lugo, intelligi omnes, qui capaces sunt misericordiae corporalis, vel spiritualis; ideoque expendi posse in usum Religiosorum in Capellanias, Missas, & suffragia pro Defunctis, cultum Ecclesiarum, Hospitalia, & alia opera pia, & in universum, in ea omnia, quæ vel ad cultum divinum, vel ad misericordiam corporalem, vel spirituali ordinantur.

Cur autem nomine pauperum in praesenti 433.

veniant ea omnia, circa quæ exercentur opera pia, quæ cùm ad DEI cultum ordinentur, misericordiam sive corporalem, sive spiritualem concernere dicuntur, & non solum veniant illi, qui corporali egestate laborant, ideo est, quia ita ab initio intellexit Ecclesia Catholica fidelis eorum bonorum administra, quæ quo id præf. ns synonima cœfuit opera pia, & opera misericordiae, ut habetur plurib. Canonibus, praesertim C. *quia tua fraternitas* 12. quest. 1. ubi Gregorius Pontifex Augustino Anglorum Episcopo ait, *omne, quod superest in causis piis, ac religiosis, errogandum esse Domino, ac Magistro dicente, quod superest, date elemosynam, & ecce omnia mutanda sunt vobis.* Videatur Navarus de redditibus Ecclesiasticis num. 28.

434. Cæterum quia indigentia ad alendam viram maximè retardare solet profectum in spirituibus, & occasio esse solet magnæ ruinæ, ut experientia demonstrat, maxima cura de hujusmodi pauperibus habenda est; arque in illis oportet, ut ordo charitatis servetur, ideoque cæteris paribus major ratio habenda est de pauperibus loci, ubi fundatum est beneficium, & de peregrinis, qui ibi fuerint, quam de aliis, qui alibi commorantur, idcirco illi, qui curam animarum habent, strictius obligantur; siquidem ordo charitatis cæteris paribus incipit ab his, qui sunt nobis coniunctiores, illi autem, qui regunt oves majori obligatione, & amore erga eos adstricti sunt, priusque has, quam alias debent regere, & sublevare; illi autem, qui pastorale officium non habent, etiam tenentur ordinem charitatis servare, ut ait Apostolus 1. ad Timotheum *si quis suorum maximè domesti*

cerit

curum curam non habet, fidem negavit. Et Augustinus lib. 1. de doctrina Christiana C. 28. Cum omnibus prodeesse non possis, illis potius contentum est, qui pro locorum, ac temporum, vel quarumlibet rerum opportunitatibus fructus ibi, quasi quadam sorte junguntur his: positis.

435. Affero 1. Ea pars fructuum, quae superest beneficio, ultra commodam sustentationem expendenda est in pauperes, vel usus pios sub gravi obligatione, ita ferè omnes Theologi cum Divo Thoma, quos citat, & sequitur Cardin. de Lugo Disp. 4. sect. 2. num. 9. Probat. 1. ex Trident. cit. num. 429. Ubi interdicit, ne denur ea bona consanguineis, nisi pauperes sint, quo satis innuit præceptum ea non esse expendenda nisi in pauperes, vel pios usus; cùm autem res ista gravis in se sit, tale præceptum sub gravi reverè obligat; ergo. Conf. Ideo Trid. agnoscit eam obligationem, eamque deducit. ex Can. Apost. citat. num. 428. quia ea bona sunt bona Dei, quasi dicat ea de causa solum posse impendi in his, quæ pium usum, vel misericordiam temporalem, aut piritualem præseferunt; ergo.

436. Probatur 2. Ecclesiastici circa illam partem bonorum, quae excedunt commodam sustentationem, sunt Administratores, quatenus tenentur illam dividere, & expendere, ut à SS. Canonibus institutum est, ut constat cum ex Canonibus Apostolicis, tum ex aliis, & gloss. superius adductis; atqui administrator, qui ex obligatione tenetur rem alteri dare, si alterum ea parte defrauderet, peccat, & si sit res gravis, qualis est ista, de qua agimus, graviter peccat; ergo Ecclesiastici tenentur sub gravi eam partem distribuere, & impendere in res à Sacris Canonibus destinatas: modo sic, atqui à Sacris Canonibus ista pars destinata est pauperibus, vel piis usibus, ut ex testimonio ad ductis satis constat, & clarius constabit ex dividendis; ergo &c. Confirm. 2. Hæc obligatio de re gravi latenter pertinet ad Religionem, cùm sit sacrilegium illam defraudare effectu, ad quem est destinata, & facere contra ius Dei in re debita Deo ad cultum suum; unde cap. Quoniam quidquid, q. 1. dicitur: si quod pauperum est, accipit, sacrilegium profecto committunt; ergo &c.

437. Affero 2. cum Alexandro Antonin. Richardo, pluribusque antiquis, quos assert Cardin. de Lugo Disp. 4. sect. 1. num. 1. Beneficiarii tenentur ex justitia in pauperes, vel pios usus expendere parrem, quæ excedit commodam sustentationem. Probatur 1. Beneficiarii non habent jus proprietatis adæquatione juris circa illa bona; ergo tenentur ex justitia illa dare, quibus collatum est ius, atqui ab Ecclesia collatum est ius istud pauperibus, & piis usibus, ut ex Can. Apost. & Trident. citato constat; ergo &c. Confirm. Fructus illi ab initio Ecclesiæ divisi sunt in quatuor partes, ut diximus num. 415. Ex his autem illa, quæ per-

tinebat ad pauperes, modò mixta est bonis illis, quæ dantur Beneficiariis, quin origo ius mixtionis nobis constet, vel ullus Canon reperiatur, in quo jus prius acquisitum tollatur pauperibus, vel piis usibus, inò potius omnia jura clamant pro ipsis; ergo ex justitia tenentur illa in pauperes, vel pios usus expendere; ergo &c.

Respondebis cum pluribus Theologis, quos 438. sequitur Lugo, Canones loqui de ea portione ad pauperes pertinente, quando Clerici in Ecclesia Dei agebant vitam communem, non autem de illis post factam divisionem, & erecta beneficia; contra tamen, quia Ecclesia post erecta beneficia obligat ad restitutionem; ergo Canones illi debent intelligi non solum, quando bona erant communia, sed etiam post divisionem, & erecta beneficia. Probat. ant. ex Simplicio Papa, qui Gaudentium Episcopum obligavit ad hujusmodi restitutionem post beneficia erecta, ut haberet cap. de redditibus Ecclesie, 17. q. 2. De redditibus Ecclesie, vel oblatione Fidelium, quid deceat ne scienti, nihil licere permittar, sed sola Episcopio ex his una portio remittatur, duæ Ecclesiasticis fabricis, & erogationi peregrinorum, & pauperum profuturae à Bonagro Presbytero sub periculo sui ordinis ministrantur; ultima inter se Clericis pro singulorum meritis dividatur, cui (id est Gaudentio) hoc specialiter præcipimus, ut tres illas portiones, quas triennio dicitur sibi tantummodo vendicasse, restituat; en quomodo post divisionem beneficiorum Episcopus, qui sibi usurpaverat tres illas portiones, scilicet fabricæ, pauperum, & Beneficiariorum, obligetur ad restituendum non solum unam, vel alteram, sed tres integras, ac proinde & illam, quæ ad pauperes, vel pios usus spectat; ergo etiam post erectionem beneficiorum servatum est pauperibus ius circa illa bona.

Confirmatur 2. ex Gregor. ad Maximianum Episcopum Syracusanum 1. 3. epist. 11. ut habetur cap. Cognovimus 12. q. 2. qui sic ait: cognovimus de redditibus Ecclesie noviter acquisitis Canonicam dispositionem quartarum minimè provenire, sed Episcopos locorum distribuere tantum quartam antiquorum reddituum, nunc vero quæsta suis usibus retinere, quam rem pravam, sub introductam, consuetudinem fraternitas tua vivaciter emendare sustinet. In hoc namque textu clara est sermo de fructibus post erecta beneficia; ergo adhuc post erecta beneficia manet idem ius penes pauperes. Confirm. 3. ex Conc. Tiburien. habito post divisionem præbendarum c. 13. ubi ait; si ergo querat alius, cur decimæ dentur, sciat, quod ideo dandas sunt, ut Deus placatur, & ut Ecclesia Ministri liberiores siant ad spiritualis servitii expletionem, & ut munus populi Domino immoletur, nec non secundum statuta Canonum in sustentationem pauperum, & restorationem Ecclesiarum; quæ tuos

tum enim fieri partes juxta Canones judicabuntur de decimis, & oblationibus Fidelium, & unius Episcopi, altera Clericorum, tertia restorationi Ecclesiarum servetur, quarta pauperum, sicut in Epistolis Gelasij Papæ c. 27. legitur, & in c. 12. q. 2. ergo &c.

Contra quartum. Licet bona Ecclesiae divisa sint in præbendas, non tamen per hoc definit Ecclesia illa bona possidere, ut in c. relatum i. de testamentis; unde præbenda non datur Canonico, ut sit sua propria, sed ut inde vivat, & quod superest, convertat in pios usus, ut exprestè asserit textus in c. finali 12. q. 2. Nec credendum est, Ecclesiam Catholicaam tantam committere negligiam, ut illius antiquæ charitatis, & curæ paternæ, quam habuit ante erectionem beneficiorum, obliterata sit post erecta beneficia; & certè si in lege antiqua præcipiebat Deus, ut decimas anno tertio pro pauperibus separarentur, ut habetur Deut. 14. Anno tertio separabis aliam decimam ex omnibus, que nesciuntur eo tempore, & repones intra januam tuam, venienti, Levites, qui aliam non habet partem, neque possessionem tecum, & peregrinas, & vidua, qui intra portuam tuam sunt, & comedent, & saturabuntur. Quomodo credendum est, quod pia Mater Ecclesia destituit eo juvamine pauperes, quos sepe Filios vocat, & quæ in iustitia abundat plus, quam antiqua Ecclesia, quin potius illis decimis, quæ in Ecclesia antiqua offerabantur pro pauperibus, fideles in nova lege aboliti sunt, quia pars pro pauperibus in decimis hodiernis continetur, & in aliis redditibus Ecclesiasticis, ut ait S. Thom. 2. 2. q. 87. art. 1. ad 4. ergo eriam post erecta beneficia spectat pars ita ad pauperes.

Rufius Ambrol. c. 2. de officiis c. 28. Anno 443.

rum Ecclesia habet, non ut servet, sed ut eroget, & subveniat in necessitatibus: Nonne dictus est Dominus, cur passus es tot inopes famme emori, & certè habebas aurum, ut ministrares almoniam. Cur tot captivi dedulsi in commercium, sunt non redempti? Cur tot ab hoste occisi sunt? Melius fuerat, ut vase viventium servares, quam metallorum, his non posse responsum referre: quid enim dices? Et Cap. 1. c. 30. Neque enim propterea te Dominus dicasti, ut tuos divites facias, sed ut vitam tibi perpetuam fructu boni operis acquiras, & pretio miserationis peccata redimas tua. Plantant se parum poscere, pretium tuum querunt, vita tua fructum adimere contendunt, & accusant, quid cum divitiae non feceris, cum te ille velit eterna vita fraudare mercede: Videantur alia in C. alium aurum, 12. quæst.

2. - Rufus S. Bernard. epist. 2. ad Canonicum 444.

Lugdunensem. Quidquid præter necessarium vicium, & vestitum de altari, retines tuum non est, quia aliis debitum; rapina est, sacrilegium est. idem super Cantic. Serm. 23. post medium. Timeant Clerici, timeant Ministri Ecclesie, qui in terris Sanctorum, quas possident, tam iniqua gerunt, ut stipendiis, quæ sufficere debeat minime contenti, superflua, quibus egeni sustendandi forent, impiæ, sacrilegæ sibi retineant, & in usus sue superbia, atque luxuria vicium pauperum consumere non ve- reantur, duplice profecto iniustitate peccantes, quod & aliena diripiunt, & sacris in suis turpitudinibus abutuntur. Et in declamationibus super illud: Dicit Simon Petrus ad Jesum, Ecce nos reliquimus omnia ante medium. Terrium ei hoc periculum est. De altari inquit vivat, non superbiat, non luxurietur; deniq;

441. Probatur 2. Illa obligatio censenda est imposita Beneficiario quoad partem fructuum, quæ excedit congruam sustentationem, quæ obligatio ab omnibus SS. PP. tanquam certa supponitur, & asseritur; atqui obligatio ex iustitia expendendi in pauperes, & pios usus partem fructuum excedentem, supponitur, & asseritur ab omnibus SS. PP. ergo. Conseque- tenet, & maj. est certa, siquidem ex communiantr omnes, qui sensum generalem SS. PP. non in omnibus venerabiliter receperint, & usque ad unum iota disputaverint; similia habentur Concilio Calcedon. cap. 1. relato in cap. ad SS. PP. 25. q. 1. & in forma, quam debent jurare omnes Academiarum Professores ex Trident. Unde in syllogismo sola minor probanda est.

442. Probatur igitur mi. nam Augustinus ad Bonifac. Comitem epist. 58. sic habet: Si pri- varum possidemus, quod nobis sufficiat, non illa nostra sunt, sed pauperum, quorum procurationem gerimus, non proprietatem nobis usurpa- tione damnabili vendicamus, & Serm. 37. in Jerem. Pauperum vitam Sacerdos gerere debet, quid superest præter vicium, & vestitum pauperibus dare non differat, quia omnia, quæ ha-

R. P. Gormaz Theolog. Tom. II.

non dicetur, nec contra sancti cuiusdam planè dignam omni acceptatione sententiam ex Clericatu diutor fiat, nec sibi de bonis Ecclesiae ampla palatia fabricet mutans quadrata rotundis, nec loculos inde congreget, nec in vanitate, aut superfluitate disperdat. Non extollat de facultatibus Ecclesie consanguineos suos, aut nepotes (ne dicam filias) nuptiis tradat. Res pauperum non pauperibus dare, pars sacrilegij crimen esse dignoscitur, sane patrimonia pauperum facultates sunt Ecclesiarum, & sacrilega eis crudelitate surripitur, quidquid sibi Ministri, & dispensatores non utique Domini, vel possessores ultra viatum accipiunt, & vestitum, nec enim ordinavit Deus his, qui Evangelio servinunt, de Evangelio querere delicias, vel ornatum, sed vivere (aii Paulus) ex eo, ut videlicet sint contenti, alimenta corporis, non irritamenta gulae, aut incentiva libidinis, ex quibus regantur, non quibus ornentur, accipere.

445. Videatur fusiū idem S. Bernard. in Sermoni ad Pastores in Synodo congregatos, & in Sermoni ad Clerum, in Concil. Rhemeni congregatum, idem ad Henricum Genuensem, ait: Nudi clamant, famelici conqueruntur, & dicunt, nobis fame, & frigore laborantibus, quid conferunt tot mutatoria servata in dominibus vestris, nostrum est, quod effunditis, nobis crudeliter subtrahitur, quod inaniter expenditis, nostris necessitatibus decedit, quidquid accedit vanitatibus vestris; duo quippe mala de una procedunt cupiditatis radice, dum vos vanitatem pergit, & nos spoliando perimitis. Hec omnia non negotiationis studi, neque proprio manuum exercitio elaboratis, neque jure hereditario possidetis.

446. Similia habet S. Bonavent. l. 1. cap. 23. ubi ait: Res pauperum non pauperibus dare, pars sacrilegij criminis esse dignoscitur, sane patrimonia pauperum facultates sunt Ecclesiarum, & sacrilega cupiditate surripitur, quidquid sibi Ministri dispensatores non utique Domini, vel possessores ultra viatum accipiunt & vestitum, & ibi afferit multos SS. PP. pro hac sententia S. Gregor. S. Chrysostom. Isidor. & alios, accedit S. Thomas de Villa Nova dicens: Cum audio aliquem Clericum Beneficiarium in morte apud se habuisse nummos, sic dolore afficio, ac si mibi diceretur, illum mortuum fuisse juxta Concubinam, quia pari modo damnatum puto Clericum, qui de bonis Ecclesie thesaurizat, quam si vivot in concubinatu.

447. Tandem S. Laurent. Justin. de Institutione, & regime Prælatorum c. 16. Nil enim numerositas Servorum, vulgaris pompa, numerosa familia, vestimentorum cultus, vasa argentea, & deaurata suppellex in Ecclesiasticis conductus ad cultum Dei, aut Ecclesie, ergo qui ad vanam pompam, numerosam familiam, vestimentorum cultum privat Ecclesiam ministris sibi debitis, altaria ornamenti, in quod magis est, ea quibus abundant equi, & ven-

tici canes in domo illorum, quæ desunt Deo, altari, & ministris Dei continuè Ecclesia invententibus. Ex quibus omnibus tatis appetit certa minor, quam num. 442. probandam suscepimus.

Relpondebis cum Vasquez, Lugo, & aliis, 448. plura istorum SS. Patrum testimonia dicta esse per exaggerationem, unde non intelligenda sunt rigorose, ut sonant, proindeque ex illis non probatur assumptum, quod prætendimus ex generali S. S. PP. sensu firmare. Contrà 1. quia incredibile est, ferè omnes S. S. P. P. in hac una materia per exaggerationem locutus esse, & quæro præscindendo à quæstione, de qua agimus, quando inveniuntur Patres concordantes in aliqua doctrina, an tum per exaggerationem loquuntur, vel prout in recentent, & judicant? si primum; ergo nunquam desumus potest argumentum ex generali P. P. sensu, ac proinde frustra fit profilio fidei præscripta in Bulla P. IV. ab omnibus publicis Theologiae Professoribus, aliisque emittenda, ubi de S. Scriptura dicitur, nec eam unquam nisi juxta unanimem consensum PP. accipiam, & interpretabor; si secundum, non est major ratio, cur circa alia non loquuntur per exaggerationem, & tantummodo circa istam materiam, quin potius non videtur consuli reverentia S. S. P. P. ita eos exponendo, præsertim si testentur se credere, quod dicunt, ut in re nostra S. Thomas de Villa Nova expressè testatur; ergo ista responsio nō subsistit.

Contrà 2. Non potest dici, quod S. S. P. P. loquuntur per exaggerationem circa aliquam doctrinam, quam plurium Conciliorum decreta tradunt, aliter ipfa decreta Conciliorum dicenda essent exaggerationibus plena, quod nullus Catholicus audebit dicere; atqui eandem doctrinam, quam generaliter tradunt S. S. P. P. plurium Conciliorum decreta docent; ergo &c. Prob. min. Concilium Carthaginense Ies. 3. cap. 49. sic habet, C. placuit 12. q. 3. ita habetur: placuit, ut Episcopi, Presbyteri, Diaconi, vel quicunque Clerici, qui nihil habentes ordinantur, & tempore Episcopatus, vel Clericatus sui agros, vel quicunque predia nomine suo comparant, tanquam rerum dominicarum in usu onis criminis teneantur, nisi admoniti Ecclesia eadem ipfa contulerint; En, quod appareat, eos non esse Dominos bonorum Ecclesie. Item Concilium Agathense C. 6. Pontifices, quibus in Summo Sacerdotio constitutis ab extraneis aliquid, aut cum Ecclesia, aut sequestratim, aut dimittitur, aut donatur, quia hoc ille, qui donat, pro redemptione anima sua donat, non pro commido temporalis Sacerdotis offerre probatur, non quasi suum proprium, sed quasi dimissum Ecclesia inter facultates Ecclesie computabant.

Præterea Concilium Rhemense, ut habetur in C. inquirendum de testamentis, Clericus nihil habet proprium, omnia, quæ habet, sunt Ecclesia, præter id, quod ad congruam sustentationem dedit, & si defraudaverit Ecclesia convertendò in profanos usus, erit peccatum sacrilegij

Quomodo teneantur Beneficiati expendere partem fructuum &c. 99

legum per crimini illi furis, qui sacras oblationes aportabat, & furabatur; sic in Concilio Antiocheni c. 25. ut habetur C. Episcopus 12. q. 2. vocat Ecclesiasticos non Dominos, sed Administratores, ait enim: *Episcopus Ecclesiasticorum rerum habet potestatem ad dispensandum erga omnes, qui indigent cum summa reverentia, & timore Dei; demum Tridentinum sell. 25. C. 1. de reformat. declarat, non posse Beneficiarios reditibus Ecclesiæ augere consanguineos, aut familiares, urglossa à num. 429. Ex quo apparet, Concilia id ipsum docuisse in re nostra, quod generalis Patrum sententia docet.*

¶^{448.} *Contrà 3. Non possunt intelligi S. S. P. P. per exaggerationem locuti, quando ipsorum sententia Pontificis decretis fulcita est, & corroborata; sed siccæ habet in casu nostro; ergo &c. Probatur min. Urbanus Papa Epist. unic. c. 2.*

ut habetur C. res Ecclesie 12. q. 1. sic ait: *res Ecclesie non quasi propriæ, sed ut generales, & Domino oblatæ cum summo timore, non in alios, quam in prefatis usus expendenda. Pariter Stephanus Papa C. qui Christi q. 2. fures appellat eos, qui Christi pecunias in usus profanos convertunt; qui Christi pecunias, & Ecclesiæ auferunt, fraudat, & rapit, ut homicida in conspectu Judicis reputabitur, & habetur C. indigne 12. q. 2. valde iniquum ergo, & ingens sacrilegium est, ut quacunque vel pro remedio peccatorum, vel salute, vel requie animarum suarum uniusquisque venerabili Ecclesia contulerit, aut certè reliquerit, ab iis, quib[us] hac maximè seruari convenit, id est Christianis, & Deum timentibus omnibus, & super omnia à primis Regionum in aliis transferri, vel converti permittatur. Pariter Gregorius X. ut habetur C. ratio nulla de præbend. ratis nulla permittrit, ut, quod pro generali utilitate datum propriæ cujusdam usibus applicetur. Hæc enim decreta Pontificum hoc ipsum tradunt, quod generalis P. P. sententia in re nostra tradiderat; atqui dici impunè non potest, quod Pontifices hæc de cœta per exaggerationem considerint, & quod eorum sensus per exaggerationem sit accipiendus; ergo hoc neque dici potest de doctrina S. S. P. P.*

¶^{449.} *Probatur 3. Beneficiarii nec ante, nec post divisionem præbendarum possunt esse Domini bonorum superflorum; ergo tenentur illa expendere secundum naturam bonorum, quatenus bona Dei sunt, quod perinde est, ac expendere in usus pios pertinentes ad cultum D E I. Probatur aut. vel essent Domini bonorum illumini jure hæreditario, velex donatione; non primum, quia ea bona non habent Beneficiarii ex hæreditate, & non secundum, quia ea bona superflua Ecclesia donare non potest, tenetur enim illa expendere ut bona Dei, quorum Ecclesia administrationem gerit, ut ex testimonio isuprà allatis abunde patet, & habetur C. non licet 12. q. 2. Non licet Pape prædium Ecclesiæ alienare, id est non potest Ecclesiæ bona expendere, quia bona D E I sunt, nisi*

R. P. Gormaz Theolog. Tom. II.

in usus pios, & intercedente justa causa.

¶^{450.} *Eo enim ipso, quod Ministri Ecclesiæ sint Procuratores, & Administratores constituti à Christo ad ea bona administranda, non possunt ea alienare, nisi secundum mentem, & intentionem ipsius Christi, quando enim justa causa intercedit, ideo alienare possunt, quia ipse Christus consentire censetur, & res agi juxta mentem ejusdem, sicut & procurator Cæsar sine ipius consensu, & mente res ejus alienare non potest, L. 1. ff. de offic. Procuratorum Cæsar, & cùm justa causa id faciendi contingat, videretur Cæsar id velle, ut infertur ex citata L. & L. Julianus, Q. conslat ff. de legibus primo; atqui ea bona, quæ D E I sunt, sive D E O sacra, non possunt censeri rectè expendi ex intentione Christi, nisi in usus pios, & sacros expendantur; ergo &c.*

Confirm. ex D. Thoma 2. 2. q. 43. art. 8. ubi clarè supponit, Ecclesiæ tantum habere quoad illa bona administrationem, sic habet. Respondeo dicendum, quod circa temporalia bona distinguendum est, aut enim sunt nostra, aut nobis ad conservandum præ aliis commissa, sicut bona Ecclesiæ comituntur Prælatis. Ubi Cajet. unde ita tenentur ad restituendum, qui à Papa bona Ecclesiæ pro libito. Papæ habuerunt, ut darentur, exaltentur, & magnificantur, sicut qui ab aliis Prælatis similia Ecclesiæ bona acceperunt; omnis namq[ue] donatio Ecclesiasticæ rei pietate, vel necessitate vacua non distributio, sed dissipatio est à dispensatore usurpata, quod fuisus tradit D. Thomas eadem 2. 2. quæst. 185. artic. 7. ubi de Episcopis ait: Ecclesiasticorum bonorum sunt dispensatores, vel procuratores, si ergo distincta sunt bona, quæ debent in usum Episcopis cedere ab his, quæ sunt pauperibus, & ministris, & cultui Ecclesiæ eroganda, & aliquid sibi retinuerit Episcopus de his, quæ sunt pauperibus eroganda, vel in usum Ministrorum, aut in cultum Dei expendenda, non est dubium, quod contra fidem dispensationis agit, & mortaliter peccat, & ad restitutionem tenetur; si vero non sunt prædicta bona distincta, eorum distributio fidei ejus committitur; ergo circa ista bona ministri Ecclesiæ, nec jure hæreditario, neque donatione habent dominium, ac proinde tenentur ex justitia ea expendere in usus pios ab Ecclesiæ destinatos.

Respondebis cum aliquibus Canonistis, administrationem sine dominio rerum Ecclesiasticorum intelligi quoad bona illa Deo sacra speciali benedictione, non vero quoad illa, quæ non sunt consacrata ita Deo, quæ sunt ista, de quibus agimus, ac proinde Ministros Ecclesiæ quoad ista bona habere dominium, nec obligari ad restitutionem, licet illos in profanos usus expendant. Contra primum, quadruplex est genus bonorum, quæ sacra dicantur, ut pater ex cap. Prædia

483.

454.

455.

dia, & ex cap. quia stulti aliisque plurimi 12. quæst. 2. Ut enim haber D. Thomas 2. 2. quæst. 99. art. 1. quatuor sunt eorum bonorum genera. Primum genus, & inter res sacras primum locum obtinent ipsa Sacramenta, quibus homo sanctificatur, quorum primum est Eucharistæ Sacramentum, quod continet ipsum Christum, & ideo sacrilegium, quod contra hoc Sacramentum committitur, gravissimum est inter ea; secundum genus, & quæ post Sacraenta secundum locum obtinent, sunt vasa consecrata ad eorum susceptionem, & ipsæ imagines sacrae, & reliquiae Sanctorum, in quibus quodammodo Personæ sanctorum honorantur, vel dehoniantur.

456. Tertium genus, & locum obtinent ea, quæ ad ornamenta Ecclesiæ pertinent; quartum denique ea, quæ sunt députata ad sustentationem Ministrorum seu sunt mobilia, sive immobilia, & ita concludit; quicunque autem contra quodcumque prædictorum peccat, crimen sacrilegii incurrit; ex quibus verbis colligitur esse quatuor species rerum Ecclesiasticarum, & sacrarum; prima Sacramentorum, secunda vasorum ad susceptionem eorum Sacramentorum, & reliquiarum, tertia ornamenti Ecclesiæ, & Ministrorum; quarta bona ad sustentanda prædicta députatoria; unde quamvis sit majus sacrilegij peccatum contraries sacraiores, non tollitur, quin sit peccatum sacrilegii, quamvis minoris, quæ sunt contraria quartum genus rei minus sacrae. Ex quo inferatur, quod sicut bona Ecclesiæ sunt duplices generis altioris enim generis sunt stabilia, seu immobilia, de quorum numero sunt etiam jura percipiendi annuos redditus; Clément: *Ex vii. 5. cum anni redditus de Verb. significatione, & alia preiosa mobilia, alterius generis sunt fructus, seu redditus, quæ ex illis annuatim rediuntur.*

457. Unde sicut illa, quæ sunt i. generis, sunt sacraria, quæ sunt secundi generis; ita facultas concessa Ministris à Christo omnium sacrorum Domino utendi eis strictrior est, quam facultas concessa ab eodem utendi bonis secundi generis, id est; ad distrahenda prima requiritur multo urgentior causa, quam ad distrahenda 2da, ita tamen, ut si in usus pios non expendantur, sacrilegium vel majus, vel minus juxta bonorum qualitatem committatur; at qui Canones supra à nobis citati præscribentes usus pios, in quos debent expendi ea bona, nullum ex sacris generibus excipiunt, sed manifeste potius includunt, cum de redditibus Ecclesiasticis expensè agant, & præscribant obligationem expendendi in pauperes, vel pios usus, ergo fine fundamento coarctaretur hæc doctrina ad bona primi, vel alterius foliis generis.

458. Contra secundum. Reditus Ecclesiastici pertinent ad bona quarti generis, & nihilominus vocantur specialiter ab Apostolis, Trid, aliis

Canonibus bona Dei, quæ exinde non possunt in profanos usus expendi, neque ad dantos consanguineos, quod etiam habet cap. *Quisquis Episcopus, 12. q. 2.* Ubi Episcopo dicitur; *Non licet autem ei frandare quidquam ex illis, vel cognatis propriis donare, que Dei sunt, quid si pauperes fuerint, ut pauperibus largiatur, sed non sub horum occasione, que sunt Ecclesia, defraudentur.* Ex quibus manifeste colligitur, ea bona esse sacra, & data Ministris in administrationem ad usus pios, proindeque non habent plenum dominium illorum; ergo si in profanos usus expenderint, sacrilegè agent, & tenebuntur ad restitutionem.

459. Répondent secundum ex Vasquez, quem sequuntur Lugo, aliquique moderni, eam fructum portionem, quæ olim assignata erat pauperibus, cum modò non appareat, licet apparet tres aliae partes, pro Episcopo, fabricis, & Beneficiis; probabiliter consumptam esse in erigendis aliis beneficiis, hospitalibus, & locis piis, vel ex ipsa consuetudine fuisse abrogatam legem illam, quæ pauperibus eam partem destinabat, ac proinde cessisse in partem Episcoporum, vel Clericorum; nam ea pars solum lege humanæ debebat in pauperibus ex justitia, quæ consuetudine potuit abrogari; & similiter potuerunt Potestificis auctoritate beneficia ex ea parte construi de novo, ut forsan de facto ex parte pauperum constructa sunt multa beneficia. Contra primò, quia id potius est divinare, cum nullum sit solidum fundamentum ad id asserendum; ergo ea responsio non potest liberare Beneficiarios ab onere justitiae, quo olim tenebantur.

460. Contra secundum; quia illa bona ex ipsa Fidelium oblatione, & Dei acceptatione sunt specialiter bona Dei; ac proinde dominium est penes Deum, & administratio penes Ecclesiam. Vocantur enim bona Dei non solum in iure antiquo, sed etiam in ipso Tridentino, & inferius clare ex donatione Fidelium, ac Dei acceptatione. Bona autem, quæ specialiter sunt Deo consecrata, non possunt expendi ab administratore, nisi in eos usus, circa quos prudentes colligitur voluntas Dei, ut Domini; ut de Procuratoribus Cæfaris diximus numerò 453. atque nullum est fundamentum, ut colligamus prudenter, quod Deus velit ea bona in usus profanos expendi; ergo beneficiarii non habent jus expendendi ea in usus profanos, & si expenderint, tenebunt ad restitutionem, non minus quam tenebunt Procurator Cæfaris, si contra voluntatem Cæfaris bona expendat. Contra tertium, licet Ecclesia habeat autoritatem ad erigendâ plura beneficia, hospitalia, & pia loca, non habet autoritatem ad expéndendâ bona DEO sacra in usus profanos; atque si bona, quæ supersunt congrue sustentationi, possent à beneficiariis expendi in usus profanos, Ecclesia talium bonorum administratrix tale dominus

um illis deditis, quod dare non potest; ergo &c.

451 Quapropter Ecclesia ea bona administrando dupliciter se gerere debet, primò tradendo illa alteri ut usum pium exerceat, secundò exercendo usum pium per ipsam traditionem. Inter utrumque istum usum est valde magnum discrimen, quod nempe, quando ea bona alteri tradit, ut usum pium exerceat, cum nondum illa bona expensa sint, ut bona Dei manent cum onere, ut in pios usus expendantur, ut bona Deo sacrata, qua talia exigunt. Quando vero per ipsam collationem Ecclesia jam pium usum exerceat, ille, qui bona accipit, potest jam bona illa expendere in quocunque usus profanos, cum per illum pium usum jam exercitum censeatur ipse Deus dominum per suam administrationem in alium transulisse; sic quia usus pius exercitus censetur, quod Beneficiario datur, quod necessarium est ad congruam ejus sustentationem, ideo censetur Dominus illorum bonorum, ita ut si parce vivendo aliquid ex eis superfit, possit de eis disponere, ut supra diximus; sic etiam datum Canceribus, aliasque Ecclesiae Officialibus ea, quae labori, & conventioni Ecclesiae correspondent, per ipsam collationem exercet Ecclesia pium ultum, ideoque Cantores, aliquique Officiale acquirunt dominium, & possunt eas in usus profanos expender. At circa ea, quae tradit Beneficiariis, & congruam ipsorum sustentationem excedunt, nequaquam censeri prudenter potest, quod Ecclesia pium usum jam exercuerit, aliter possent ex illis bonis dicare nepotes, & Consanguineos contra doctritam omnium Canonum, & Trident. suprà cit. de quo ad partem excedentem sunt mediate Administratores, & tenentur ex justitia illam in pios usus expendere.

452 Probatur 4. testimonio mortuorum. Primum, testimonium sumitur ex historia, quam refert Gonzaga in historia Seraphic. part. 3. tit. Provinciae S. Michaelis, Dafa in quarta parte chronic. lib. 1. c. 12. Rudolphus in Chronic. Ordinis lib. 2. fol. 283. Guilielmus Loerberg in speculo Vitæ S. Francisci fol. 180. eamque his omnibus autoritatibus citatis refert Marcus Antonius Bravo fol. 496. lib. de opinione excitorio 8. Editionis Romanae 1672. & ita habet: Petrus Diaz Episcopus Civitatis sicutus fuit a mortuis ab obitu tertio die per intercessionem S. Francisci, cui devotissim⁹ erat, qui cum esset in feretro, in medio Ecclesiae Dominicana die, dum recitabatur officium Defunctorum pro eo toto populo astante, caput sublevans, dixit, verè mortuus fui, nunc vivus, quia cum in horrendum DEI tribunal presentatus essem ob flagitiosa opera mea æternis cruciibus in Inferos damnatus eram, nisi per intercessionem Beati Francisci DEI S. dignaretur mihi, quinque alios dies viræ concedere, ut redeam in mundum, & bona Ecclesiae, quæ consanguinei meis in justis erogavi ex superflui

463 Secundum refertur ex eodem Bravo cit. excitorio 12. his verbis: sciendum est, Dyoni⁹ sium Richelium Monachum Carthusianum librum edisse, ubi art. 7. refert Anno 1270. Episcopum quemdam Dominicanum commoratum fuisse, ubi tunc Guilielmus Episcopus Parisiensis in Cœnobio familie conventum mulorum Theologorum, & Jurisperitorum habuit, quorum omnium una fuit sententia, duo beneficia, quamvis simplicia simul habeti non posse, quando unum eorum sufficit ad congruam sustentationem. Confrater erat Philippus Cancellarius Parisiensis, & Arnoldus Episcopus Ambianensis, ex quibus prior ille, cum multa beneficia haberet, & morti vicinus a Guilielmo moneretur, ut uno detento cetera deposneret, respondit se experiri velle, an lethale peccatum committeretur in multis beneficiis habendis, & ita excessit è vivis; tertio ab obitu die ab eodem Guilielmo vivus est, cui dixit se apud Inferos æternis suppliciis torqueti obtria crimina; primò, quod senserit pluralitatem beneficiorum, quando unum sufficit ad congruam sustentationem; secundò, quia eorum fructus in vanos, & malos usus expendebat; tertio, quod libidinis, & luxuriae peccatis conscientiam maculaverit. Ex quibus manifeste infertur, Ecclesiasticos non habere dominium, ut in usus profanos superfluum partem fructum impendant.

464 Confirmatur ex Jure Civili, & ex textu in authent. ut determinatus sit numerus Clericorum s. ult. ubi Justinianus, postquam prædictam divisionem recitaverat, statim subdit hæc verba: Præter necessaria reliqua pars redditum detur panperibus, & circa pios erogetur aliud, & Deo placenter, & illis hac ministrantur, sciant autem Deo amabiles Oeconomi, & qui nunc & post tempora futuri sunt, quod si præter hæc fecerint, divinis suppliciis subiacebant (ecce peccatum) & ex sua parte indemnitatem Sanctissime Ecclesia procurabant, ecce obligationem restitutions, quæ licet Cæsarea sit, censenda est in foro conscientia obligare, quia non est à Jure Canonico correcta, nec est peccati nutritiva, ut enim ait Abbas cap. 1. de constitut. Canonies admittunt leges civiles quoad vim directivam, quando leges illæ justæ sunt, tunc enim sunt juxta authoritatem DEI editæ, ut infertur ex C. ex quo 7. distinet. dicitur enim Proverb. 8. Per me Reges regnant, & legum conditores justa decernant; quod etiam haberit Iudecentius in C. quia plerique in fine dē inī. Eccl. ergo satis ostenditur à jure hæc obligatio justitiae,

SECTIO III.

Solvuntur Opposita.

465.

Objicies contra primam assertionem: Beneficiarius est Dominus fructuum Beneficij; atqui non peccat, nec tenetur ad restitutionem, qui rem suam distrahit; ergo licet Beneficiarius expendat in usus profanos fructus Beneficij superfluos, non obligatur eos ex justitia expendere in usus pios. Respondeo dist. maj. est Dominus totalitate juris, neg. particularitate juris, conc. maj. & distincta pariter min. nego conseq. Ratio est, quia si cum fructibus ad sustentationem necessariis dentur indivisiim Beneficiario alij fructus superflui, licet ratione indisionis obtineat jus in toto, non accipit jus totale totalitate juris, ac proinde tenetur ex justitia divisionem facere, & partem illam superfluam expendere in usus, circa quos prudenter praelumicuit Dni voluntas, cum autem à voluntate Dei prudenter præsumi non possit, ut fructus illos in profanos usus expendantur, manet obligatio ex justitia, eos in pios usus expendendi.

466.

Quod quidem in ipsa materia, de qua agimus pluribus potest exemplis; quamvis enim Beneficiarius totalitate objecti accipiat jus in fructus indivisos, non exinde liberatur ab obligatione justitiae quoad onera, que bona indivisa afferunt, sic cum illi fructus conseruantur cum onere dicendi tot Missas, omnes fatentur teneri ex justitia eas Missas celebrare, vel saltem curare, ut celebrentur. Pariter si dentur cum onere solvendi pensionem, tenetur ex justitia pensionem illam solvere; sic ille, qui dat centum aureos alteri ad peregrinationem cum eo onere, ut si aliquid ultra necessarium supersit, det pauperibus, iste accipit dominum totalitate objecti, gravatum tamen, ideoque tenerur ex justitia facere elemofynas ex superfluis, aliter obligatur ad restitutionem, quatenus id datum fuerit ob causam, qua non fecuta, non sequitur effetus; sic ille, qui accipit bona fide rem alienam usu consumabilem, suisque permiscer, ita ut discerni non possit, omnis ille cumulus est ius totalitate objecti, non totalitate juris, ideoque re cognita juxta omnes tenetur obligatione personali ad solvendum id, quo ex alieno factus est ditor. Hæc autem obligatio personalis in mortis articulo transit in realem, quia amplius non potest cogi persona, unde tunc rescinduntur omnes donationes in præjudicium illorum factæ, quibus persona obligata erat, ideoque Beneficiarius non potest testari, nec donare causa mortis in præjudicium Pensionarii, aut Ecclesiæ, ut ex gloss. ex cap. Episcopis 12. q. 1. & Concilio Martini Papæ cap. 1. L. 15. aliisque Canonibus.

467. Objicies 2. contra secundam assertionem

ex Lugo. Si Beneficiarius tenetur ex justitia expendere in pauperes, vel pios usus eam partem superfluam, cogeretur ab Ecclesiæ ad restitutionem, si partem illam non expenderet in illos usus; atqui non cogitur ab Ecclesiæ, quæ non obligat ad restitutionem consanguineos, qui à Beneficiario bona acceptant; ergo non tenetur ex justitia, sed vel ex Religione, vel ex natura illorum bonorum ad illos usus pios. Conf. Respublica, aut Ecclesiæ non obligat ad restitutionem Beneficij illum, cui collatum est Beneficium relicto digniore; ergo neque ex justitia obligat, ut restituant illi, qui acceperunt partem superfluam à Beneficiario relicta usibus pios. Respondeo dist. maj. cogeretur, si id Ecclesiæ constaret, conc. si non constaret, nego & dist. pariter minor. neg. conseq. Ratio est, quia quando Ecclesiæ constat revera, ad restitutionem obligat; sic Simplicius Papa obligavit Gaudentium ad restitutionem, ut diximus num. 438. & Episcopus Petrus Diaz à mortuis suscitatus, fatus est istam obligationem sibi in tribunali Christi intimatam, eamque revera implevit.

Cæterum quia nullus præsumendus est manus, nisi probetur, non censendus est Beneficiarius dedisse consanguineis ^{468.}, quæ dat, nisi vel ex bonis patrimonialibus, aut quasi patrimonialibus, vel ex rebus ipsi donatis, aut ex illis, quæ inter bona ad congruam sustentationem inclusa sibi reservatæ non expendendo ea omnia, quæ potuerit expendere ad congruam sustentationem; unde ex eo, quod Ecclesiæ eo modo se gerat, male infertur quod si Beneficiarius non expendisset in usus pios partem superfluam, maneret absque onere restituendi, vel quod eum Ecclesiæ à tali onere liberarer. Ad Confit. dist. ant. si non intercessit error in substantia dando beneficium alteri, & relinquendo digniorem, cone. si intercessit error in substantia, nego ant. & conseq. quia in nostro casu intercederet error in substantia, quandoquidem solum potest Ecclesiæ ea bona distribuere in usus pios, & magnus in substantia error intercedi, si id in profanos commutatur, ut ex terminis patet.

Objicies 3. Decimæ dantur Clericis de jure Divino, ac naturali; ergo ex fructibus Ecclesiasticis non tenentur ex justitia expendere in usus pios; Probatur ant. de jure Divino decimas deberi Clericis patet ex Exod. 22. & Levit. 27. *Omnis decima terra, sive in frugibus, sive de pomis arborum Domini sunt. Omnia decimorum bovis, & ovis, & capra, que sub Pastoris virga transiunt quidquid decimum venerit sanctificabitur Domino.* Debitas autem ex jure naturæ patet ex Luc. 10. *Dignus est operarius mercede sua;* unde Num. 18. dicitur, *filiis Levi dedi omnes decimas Israël in possessionem pro Ministerio, qui servint mihi in tabernaculo fæderis, & infra. Preiunum est pro Ministerio, quo servitis in tabernaculo testimonij, & Malach. 3. Inferite omnem decimam.*

decimorum in horreum meum, ut sit cibus in domo mea; ergo &c. Confirm. Sacerdotes in lege nova 470. utpote perfectiores, perfectiorique fungentes Ministerio sunt magis Domini decimorum, quam in antiqua lege fuerint Levitae; ergo faciunt sibi suos eos fructus absque onere dandi aliquid ex justitia aliis.

Resp. dist. antec. debentur indeterminate, conc. determinate acceptae, neg. ant. & cons. ad probat. dist. eodem modo antec. & nego conseq. Ratio est, quia de Jure Divino, & naturali iussum debetur Ministeris Ecclesiæ congrua ipsorum sustentatio, ex illo Luc. 10. *Dignus est operarius mercede sua*, sive ut habeat Matth. 10. *Dignus enim est operarius civi suò*; quod autem ad hanc congruam sustentationem determinantur in lege nova potius partes decimæ, quam quintæ, sextæ, vel undicimæ, non est ex præcepto Divino, sed Ecclesiastico, quamquam in lege veteri fuerint à Deo determinatae, ut docent Theologici s. Thoma 2. 2. quæst. 87. artic. 1. ubi ait: *Determinatio decimæ partis solvendæ est auctoritate Ecclesiastica tempore novæ legis instituta*. Ex hac autem institutione manent obligati Fideles ad danda ea bona Deo & Ecclesiæ ad ea dispensanda, ut bona Dei, ut docent SS. Canones, & Trident, citato num. 429. Quare congruae sustentationi superflua transeunt ad Beneficiarium cum onere justitiae in pios usus expendendi, ut constat ex rotæ sectione precedenti.

471. Ad Confirm. neg. ant. quia ex eo, quod Sacerdotes legis novæ perfectiores, ut revera sunt Levitis veteris legis, & perfectiori fungantur Ministerio, perperam infertur hæc conseq. ergo debent esse ditiores, & locupletiores Levitis veteris legis; perfectio enim non defumitur ex divitiiis, & sumptibus superfluis, sed solum infertur, quod ratione sui statu ad vitam perfectiorem teneantur, atque exinde infertur, quod inutile sit argumentum à Levitis defumprum, nam Levitæ ex Exod. 34. ita erant coarctati, ut qui in una civitate accipiebant decimas, non poterant eas capere in alia civitate; at in lege nova quorū sunt, & quanti, qui non solum in una, sed in pluribus Ecclesiis, & civitatibus fructus percipiunt. Rursus Levitæ veteris legis pluribus aliis sumptibus indigebant ad uxores, & liberos alendos, & nihilominus solis decimis contenti erant, juxta illud num. 18. Levitæ decimorum oblatione contenti erunt, quas in usus eorum, & necessaria separavi; cur ergo in lege nova contenti non sunt Beneficiarii fructibus requisitis ad usus & necessaria eorum, quæ sub ipsorum congrua sustentatione comprehenduntur, maxime cùm id ex doctrina Ecclesiæ perspicue ostensum est.

472. Obijc. 4. Distributiones quotidianæ, quæ Beneficiariis dari solent, & Canoniciis, quæ appellati solent inter præsentes, transeunt ad ipsos absque ullo onere justitiae expendendi in pios usus;

ergo idem dicendum de omnibus fructibus beneficiorum. Confirmatur 1. Capellani non tenentur ex justitia expendere in usus pios bona superflua capellanis; ergo nec Beneficiarii. Confirmatur 2. Pensionarii non tenentur ex justitia expendere in usus pios bona superflua, quæ ex bonis Ecclesiasticis assignata sunt illis in pensionem: ergo neque tenentur Beneficiarii ex bonis beneficiorum. Confirmatur 3. Non minus facit Beneficiarius fructus suos, quam ille, cui beneficium datum est in Commendam, vel cui proveniunt fructus ex castris, oppidis, aut Civitate, quæ sunt applicata Beneficio, sicut Episcopatui, vel Archi-Episcopatui, cui annexum dominium temporale Castelli, Oppidi, vel Civitatis; atqui isti non tenentur ex justitia expendere superflua in usus pios, ergo nec Beneficiarii.

Respond. dist. ant. transeunt ad ipsos absque onere justitiae, si transeant ad ipsos tanquam administratores, neg. si transeant ad ipsos collatione, quæ in actu exercito sit usus pius à Christo intentus ad distractionem eorum bonorum, con. ant. & neg. conseq. Explico distinctionem. Bona Ecclesiæ, quorum Christus est specialis Dominus, & Summus Pontifex immediatus Administrator, possunt transire ad alterum tanquam administratorem mediatum, & tunc transeunt cum suo onere, ut ex justitia in usus pios expendantur, vel possunt transire per transitum, qui se ipso sit pia eorum bonorum expensio à Christo intenta, & tunc per talem piam expensionem manent sub dominio alterius, nec retinent amplius obligationem expendendi in usus pios, sic quando ea bona conferunt pauperi, ipsa collatio est in actu exercito usus pius, & pia expensio à Christo intenta. Unde ea bona sic polita sub dominio pauperis non recinet amplius obligationem, ut pauper expendat in pios usus, sed ut plenus Dominus poterit jam validè ea expendere, utcumque voluerit; sic ea portio, quæ ex aliqua præbenda extrahitur, ut sit merces Cantoris, vel Magistri Grammaticæ, haber in actu exercito piam expensionem, unde ea bona transeunt ad Cantorem vel Magistrum absque onere iterum utendi in pios usus.

Arque exinde oriuntur dissidium inter Autores inter quotidianas distributiones, de quibus agimus; nam aliqui cum Navarro, Sanchez, & aliis censem, eas transire ad Beneficiarios tanquam administratores, proindeque retinere onus justitiae, ut expendantur in pios usus; alii verò cum Covarruv. Gonzalez, Bonacina, Filiiutio, Cardinali de Lugo, & communis Theologorum docent, circa eas distributiones habere jam in actu exercito piam expensionem à Christo intentam, quia dantur, ut stipendium illius laboris, & ad hunc finem expenduntur ab Ecclesiæ, quæ pè ea expedit in præmium, & stipendium laboris, & assistentiae Clericorum, quod multum refert ita procurare, & alicere ad tale obsequium Ecclesiæ exhibendum, ideoque, qui

qui habet dignitatem, & Canonicatum, vel duos Canonicatus in eadem Ecclesia, licet percipiat duplices fructus, non tamen habet duplices distributiones, quamvis Canonicis majores dentur distributiones, quam Beneficiatis, eò quod obsequium illorum præter majorem personæ dignitatem sit majus.

475. Unde Azorius tom. 2. lib. 7. c. 9. q. 27. cum pluribus docet, pensionem Beneficio impositam non censeri imponi super distributionibus, sed super fructibus, nisi aliud exprimatur, ut decrevit Rota Romana; licet enim distributiones illæ, sine quibus non haberet Beneficiarius congruam sustentationem, afferant sufficientiam illi ad congruam sustentationem, & obligent ad recitandum Officium, non exinde arguitur, quod habeat beneficium, unde possit vivere; obligatio autem expendendi in usus pios non sequitur, nisi ad illos reditus, qui non dantur in stipendium laboris personalis, sed sunt meri fructus Beneficii; sic idem Beneficiarius non constituit Administrator propter distributiones quotidianas, sed propter Beneficium, quare haec sententia, cum valde probabilis sit, diversimode decernit de his distributionibus, quam de Beneficio, ejusque redditibus.

476. Ad primam Confirmationem dist. antec. si bona annua Capellaniæ ab Institutore applicata sint pro stipendio laboris pii, & Ecclesiastici Capellani, conc. si non ita sint applicata, neg. ant. & consequentiam; quia si non sint ita applicata illa bona, manent DEO consecrata, ut Capellanus tanquam Administrator superfluum expendat in usus pios, quod intelligendum est de Capellaniis collativis, & inamovibilibus; nam non collativæ, & amovibiles, cum conferantur per canoniam collationem, ideo sunt fructus laboris Beneficii; quod autem, si aliud in Institutione non exprimatur, idem dicendum sit de Capellaniis collativis, probabilitè infertur ex eo, quod ab initio omnes Capellaniæ fuerint amovibiles, & postea decursu temporis incepserunt institui inamovibiles, ut Beneficiarii essent melioris conditionis, ex quo probabiliter infertur, quod, ut fructus laboris intentus fuerit ab Institutoribus, provenitus illarum, ut docet Lugo disp. 4. lect. 3. à n. 28. Unde ex illis fieri nullo modo potest partas ad Beneficiarios.

477. Ad secundam Confirmationem dist. ant. si applicatio pensionis sit in actu exercito usus pios à Christo intentus, conc. si solum sit translatio ad Pensionarium tanquam Administratorem illorum bonorum, neg. antec. & consequentiam; quia si collatio pensionis, ut cum pluribus docet Lugo lect. 1. cit. sit jam pia expensio bonorum Ecclesiæ à Christo intenta, manent illi fructus absque onere iterum expendendi in pios usus, ut diximus, quod autem sit pia expensio, inde deductur à pluribus D.D. cum Lugo, quia eo ipso, quod pensio imponitur alicui Beneficiario, jam Pontifex extraxit partem illam Beneficii, & eam expedit, &

applicat ob justam causam ad aliquem usum pium, scilicet ad sublevamen, vel sustentationem Clerici, ad remuneranda alicuius merita erga Ecclesiam, vel propter obsequia, quæ Ecclesia ab eo sperat. Cæterum hæc intelligentæ sunt, quando pensiones non essent inordinatae, ac proinde essent capaces, ut earum expensio esset pia, & à Christo intenta.

Ad tertiam Confirmationem conc. maj. neg. min. quia ille, cui datur Beneficium in Commendam, debet, quod sua sustentationi superest, dare in usus pios; nam sicut succedit, & substituitur Beneficiario in ejus munere, ita & in ejus oneribus, nec æquum esset, ut Beneficiarius haberetur tantum quod commoda; idem dicendum de illis, qui Beneficij fructus percipiunt ex Oppidis, & Civitatibus, nam illi reditus verè sunt fructus Ecclesiastici Beneficij, ex quibus, ut docet Trident. cit. num. 429. non licet dirare nepotes, & consanguineos; unde ex illis poterit Beneficiarius consanguineis conferre, sicut pauperibus ea, quibus ad statum istorum indigent; ideoque si iplorum statutus ex consanguinitate elevatus sit, conferre poterit, quæ ad illum statum sustendandum necessaria sunt.

Objecit 5. Tridentinum sess. 24. cap. 2. de Reformati statuit, ne faciat fructus suos Canonicus, vel Beneficiarius, cum Animarum curam, vel dignitatem habens non fidei professionem intra duos menses à die adeptæ possessionis emitat; item ibidem statuitur, ut qui dignitatem vel Canonicatum habet, si absuerit ultra tres menses in anno, prima vice privetur dimidia parte fructuum, quos fecit suos; secunda vice privetur omnibus fructibus, quos illo anno lucratus fuit, ubi pro eodem sumitur lucrari fructus, & facere suos, & Pius Quintus in Bulla, quæ incipit, ex primo, declarat, non recitantem Officium non facere fructus suos, & idem habetur in C. Comissa de elect. in 6. quod recipiens Parochiam sine animo accipiendo Sacerdotium infra annum non faciat fructus suos; ergo supponitur, quod alii omnes faciant fructus suos, & habeant eorum dominium. Confirmatur ex Gelasio Papa in C. quatuor art. 12. q. 2. ubi illas quartas partes post divisionem dicit, expresse fieri iporum his verbis: quatuor autem tam de redditione, quæ de oblatione Fidelium, prout cuiuslibet Ecclesiæ facultas admittit, convenit fieri portiones, quorum sit una Pontificis, altera Clericorum &c. ubi de tota quarta parte, non de sola commoda sustentatione sermo habetur, ut patet; ergo Beneficiarii manent Domini fructuum beneficiorum absque onere justitiae expendendi in usus pios partem superfluam. Confirmatur 2. Nec ex jure naturæ, nec positivo constat, dari Beneficiariis solam administratorem fructuum, & non dominium &c.

Resp. conc. ant. dist. consèq. faciunt fructus suos, & habent eorum dominium adæquatione juris, neg. inadæquatione juris, conc. Ad secun-

478. secundam Confirmationem conc. ant. neg. con-
seq. quia ut non manerent cum onere iustitiae,
requirebatur, ut essent Domini omnipotum fru-
ctuum totalitate juris, cum autem solum sint
Dominii inadæquatione juris, ut ex dictis con-
stat; exinde manent gravati onere iustitiae ad
expendendam in pios usus partem superfluam.
Ad tertiam Confirmationem neg. ant. quia
quamvis sint Domini omnium fructuum ina-
dæquatione juris, quoad partem tamen super-
fluam manent puri Administratores, & cum
onere iustitiae ad expendendam illam in usus
pios, ut satis conitatur ex Jure Canonico, & te-
stimonio PP. à nobis adductis; & quidem mi-
ter, quod Adversarii ita argumententur, nam
si argumentum eorum vim haberet, ex ipso Be-
neficiarii haberent dominium, & jus adæqua-
tum in illis bonis, ac proinde, ut plenè Domini
possent de fructibus illis disponere, ut vel-
lent, quod & ipsi negant, & certum est ex Tri-
dentino cit. non posse Beneficiarios expendere
eos fructus superfluos in usus profanos; quomo-
do ergo sic fraudare possunt Adversarii, neque ex
jure naturæ, neque ex positivo constare, quod
nos docemus.

479. 481. Objic. 6. instand contra solutionem; si te-
stimonia superius adducta loquerentur solum de
dominio inadæquatione juris, sequeretur, quod
non privarentur non recitantes, vel non resi-
dentes, vel alii omnes ibi enumerari fructibus
quoad superfluum, sed solum quoad commo-
dam sustentationem, atque adeo reliquæ partis
haberent administrationem; sicut hi, qui resi-
dent, vel recitant; atqui hoc est aperte falsum,
& est contra praxin, & mentem Summorum
Pontificum, qui in universum voluerunt eos pri-
vare omnibus fructibus; ergo non solum ha-
bent dominium inadæquatione juris, sed adæ-
quatione juris. Resp. neg. maj. quia ex ipso,
quod illis, qui resident, & recitant, detur jus
circa fructus indivisum, eò quod tollatur non
recitantibus &c. collatio rei indivisæ, tollitur
etiam jus, & dominium, quod antea conferre-
batur, quin potius in pœnam delicti valde con-
gruum est, ut ab Ecclesia puniantur tollendò il-
lis non solum jus inadæquatum, quod aliunde
conferretur, sed etiam administrationem circa
bona superflua, & si pro ipsis procurare non
possint, quomodo erunt boni procuratores, &
administratores pro alienis; & quidem hoc val-
de est conforme doctrinæ Pauli ad Timotheum
3. Si quis autem domini sua pœsse nescit, quo-
modo Ecclesia Dei diligentiam habebit.

Ex dictis inferri poterat utilis doctrina pro
Regularibus, qui in Episcopos, vel Cardinales
assumuntur; queri enim solet, an acquirant
dominium circa fructus suorum Beneficiorum,
sicut acquirunt alii Beneficiarii non Regulares.
Vasquez cum Soto, Medina, & aliis, annuen-
tibus Villalobos, & Diana p. 3. tract. 2. reso-
lut. 61. docet, hujusmodi Regulares eximi,
& absolvit à vota paupertatis, herique verè Do-
minos redditum eodem modo, ac alii Episcopi
non Regulares, ac proinde loquendum esse de
illis, ac de aliis non Regularibus quoad bona
Ecclesiastica; at verò Exim. Doct. tom. 4. de
Relig. lib. 3. c. 17. cum Sanchez, & Barbosa
docet, nullatenus fieri Dominos redditum Ec-
clesiasticorum, sed manere ligatos votò solem
paupertatis, ac proinde non esse de illis loquen-
dum, ut de aliis Ecclesiasticis acquirentibus do-
minium, sed sicuti de Regularibus Beneficiariis
dicimus disputatione sequentis. Hæc secunda
sententia videtur mihi vera, & expressa à Divo
Thoma 2. 2. q. 185. a. 8.

482. Ratio Divi Thomæ est, quia status Re-
ligionis ad perfectionem pertinet quasi quæ-
dam via in perfectionem tendendi, status au-
tem Episcopalis ad perfectionem pertinet tanquam
quoddam perfectius Magisteriū, & dispositio ad
perfectionem dispositio autem non tollitur perfecti-
one adveniente, nisi forte quantum ad id imperfe-
ctioni repugnat; quantum autem ad id, quod
perfectioni congruit, magis confirmatur; sicut
discipulo, cum ad Magisterium pervenerit, non
congruit, quod sit auditor; congruit autem si
bi, quod legat, & meditetur, etiam magis, quam
ante; sic ergo dicendum, quod si quæ sunt in
Regularibus observantia, quæ non impediant
Pontificale officium, sed magis valeant
ad perfectionis custodiā, sicut est continen-
tia, paupertas, & alia hujusmodi, ad hæc
manet Religiosus etiam factus Episcopus obli-
gatus, & per congruens ad portandum habi-
tum suæ Religionis, quæ est obligationis si-
gnum; si quæ verò in observantia Regula-
ribus sunt, quæ officio Pontificali repugnant, sicut
est solitudo, silentium, & aliquæ abstinentiæ,
vel vigiliæ graves, & quibus impotens cor-
pore redderetur ad exequendum Ponti fiscale
officium, ad hujusmodi observanda non ten-
etur; in aliis potest dispensatione uti, secun-
dum quod requirit necessitas personæ, vel
officii, vel conditio hominum, cum quibus vi-
vit per modum, quod etiam Praelati Religio-
num in talibus dispensant, hucusq; S. Thomas.

DISPUTATIO IX.

DE OBJECTO DOMINII UT RESPICIT RELI- GIOSOS, SERVOS, FILIOS, ET UXORES.

483. Supereft, ut agamus in hac disputatione de
Religiosis, filiis, uxoribus, & servis. In-
cipiamus à Religiosis, & servis, quibus di-
R. P. Gormaz Theolog. Tom. II.

xit Innoc. IV. cap. cum olim 2. Servum, &
Monachum in eo esse pares, quod neuter ali-
cujus rei dominium habeat, quod intellige de
anti-